

Svenska Industriminnesföreningen

Stockholm 26 september 2012

Svenska industriminnesföreningen kräver att Kalklinbanan Forsby-Köping bevaras i sin helhet

Unik linbana rivningshotad

Kalklinbanan Forsby-Köping är rivningshotad. Linbanan, som togs ur reguljär drift 1997, är bevarad i sin helhet och kan fortfarande köras. Den går genom två län och fem kommuner och byggdes för att transportera kalk till Köpings cementfabrik. Vid invigningen 1941 var den världens längsta linbana, 42 km lång, och den är en av de linbanor som sannolikt varit i drift längst. Den är en av få kvarvarande exemplar av en tidigare vanlig transportmetod. Kalklinbanan är ett unikt kulturarv av världsklass och måste bevaras.

Linbanans historia är sammanvävd med svensk historia under 1900-talets andra hälft. Kalken användes tidigare till cement som bland annat levererades till krigsårens och efterkrigstidens omfattande byggverksamhet i Mälardalen, inte minst till byggande av flerfamiljshus i det så kallade miljonprogrammet. Dygnet runt gick korgar med kalk från Forsby till Köping. Linbanan ägs idag av Nordkalk AB som ingår i den finska koncernen familjekoncernen Rettig Group.

Svenska industriminnesföreningen (SIM) utsåg Kalklinbanan till *Årets industriminne 2003* som ett autentiskt, komplett och intakt storskaligt industriminne som också underhålls av en hängiven vänförening. Den omfattande kulturhistoriska expertutredning som gjordes 2010 slog fast att linbanan har utomordentligt höga skyddsvärden, dels teknik- och industrihistoriskt, dels genom sina stora pedagogiska, upplevelsemässiga och miljöskapande värden. Utredningen krävde att frågan om Kalklinbanans klassning som industriellt världsarv borde lyftas och utredas.

Byggnadsminnesmärkning och annan hjälp från myndigheter har försvårats av att linbanan går genom flera län och kommuner och av anläggningens storlek. De praktiska och ekonomiska problemen gör inte linbanan mindre bevaransvärd, utan är snarare bevis på de aspekter som gör den unik. Linbanan provkördes senast 2010. Det finns en komplett verkstad med reservdelslager, samt en grupp före detta linbanearbetare, knutna till vänföreningen, som kan körnings- och underhållsprocedurer. Linbanan är i behov av underhåll, men är väsentligen i originalutförande, vilket tillsammans med det funktionsdugliga skicket gör den till ett särartat tekniskt tidsdokument.

Av ovan angivna skäl anser Svenska industriminnesföreningen att Kalklinbanan Forsby-Köping bör bevaras i sin helhet och kräver därför:

- att Nordkalk bidrar med erforderliga medel för Kalklinbanans långsiktiga bevarande
- att Kalklinbanan byggnadsminnesförklaras i sin helhet
- att berörda kommuner tar sitt ansvar för Kalklinbanans fortlevnad
- att staten genom Riksantikvarieämbetet verkar för att frågan om världsarv blir prövad

Styrelsen Svenska Industriminnesföreningen/

Jan af Geijerstam, (ordf.)

Eva Dahlström Rittsél

Dag Avango

Bosse Lagerqvist

Hugo Larsson

Christer Selin

Ida Wedin

Marie Östblom